

Gebiedsgericht Handhaven mest, Thema's 2021

analyse onderwerpen en motivatie

Inleiding

Met behulp van data analyse kan risicogericht toezicht worden uitgevoerd. Via dit toezicht wordt een beeld verkregen of regels worden nageleefd of dat er overtredingen zijn. Deze memo beschrijft op welke onderwerpen in 2021 data analyses worden uitgevoerd en geeft hiervoor de motivatie. We sluiten af met de planning voor 2021.

Wat zijn de onderwerpen?

Na afstemming tussen de ketenpartners zijn de volgende onderwerpen geselecteerd waarop analyses worden uitgevoerd:

- Waterkwaliteit;
- Mestscheiding;
- Mestverwerkers;
- Varkens aantallen;
- Mestopslagen.

Waterkwaliteit

In 2020 is achterblijvende waterkwaliteit reeds als geografisch selectie criterium gebruikt om in die gebieden te zoeken naar oorzaken. Er zijn mogelijkheden de analyse te verbeteren op basis van de ervaringen van de uitgevoerde controles. Ook is het mogelijk dit thema te koppelen aan andere activiteiten en criteria, zoals bijvoorbeeld mestverwerking/bewerking.

Daarnaast blijkt uit diverse rapportages dat overbenutting een grote invloed kan hebben op de waterkwaliteit. Door het opstellen van (lokale) mestbalansen wordt getracht overbenutting op lokale schaal in beeld te krijgen en te zien of er mogelijkheden zijn om hier tegen op te treden.

Mestscheiding

Afvoer van dikke en/of dunne fractie van een (landbouw)bedrijf duidt op aanwezigheid van een mestscheider. Inspectieresultaten geven aan dat bij mestscheiding niet altijd alles volgens de regelgeving verloopt, met als mogelijk gevolg dat er te veel mest op de landbouwgrond wordt aangewend. Ook bij dit onderwerp is er een link naar overbenutting en daarmee waterkwaliteit, wat het een geschikt onderwerp maakt om gezamenlijk op te pakken.

Mestverwerking

Bij mestverwerking leeft het beeld dat daar veel mis kan gaan. Ook komen er klachten binnen over geur en hinder. Het onderwerp haalt snel de pers. Op dit moment is er nog geen gezamenlijke afstemming rond het toezicht bij mestverwerkers, terwijl alle ketenpartners er komen voor toezicht.

Het Brabants Omgevings Datalab (BOD) heeft aangegeven te willen ondersteunen met de data analyse. Hierbij is de eerste stap om alle vergunning- en toezichtsinformatie rond mestverwerking bij elkaar te brengen. Vanuit dat overzicht wordt beoordeeld of er verwerkers zijn waar extra risico's zijn en gezamenlijk toezicht waardevol is.

Varkens aantallen

Er zijn publicaties geweest over te veel varkens bij bedrijven, zogenaamde "zwarte" varkens. Hier wordt het beeld geschetst dat er op grote schaal "zwarte" – niet geregistreerde - varkens zijn. Als er teveel varkens zijn ten opzichte van de vergunning of de dierenrechten registratie, levert dat te veel mest. Door alle beschikbare data over dieren aantallen te koppelen wordt beoordeeld of "zwarte" varkens naar boven komen. Daarna vindt inspecties plaats.

Ook bij dit onderwerp zal er afstemming zijn met het BOD.

Mestopslagen bij intermediairs

Intermediairs zijn een belangrijke schakel in de mestketen. Ze vervoeren mest maar slaan het ook op. Doen ze dat wel volgens de vergunning, klopt de administratie die hoort bij de opslag? Mestopslagen is daarmee een onderwerp die in gezamenlijkheid uitgevoerd kan worden bij een doelgroep die is aangemerkt als risicovol. Limburg heeft aangegeven dat ze graag met dit onderwerp aan de gang gaan omdat dit nog geen uitvoer heeft gehad in het gebied.

Wanneer welk onderwerp?

Belangrijk is dat de juiste onderwerpen op de juiste momenten worden gecontroleerd. In samenspraak met de partners worden achtereenvolgens de volgende onderwerpen opgepakt:

1. Mestscheiding;
2. Mestopslagen intermediairs;
3. Waterkwaliteit;
4. Mestverwerking;
5. Varkens aantallen.

Zie ook onderstaande tabel. Wat wellicht opvalt is dat er geen uitvoering in het eerste kwartaal in de tabel staat. Vanwege de beschikbare toezichts-capaciteit bij de NVWA worden pas in het 2^e kwartaal gezamenlijke controles opgepakt die gebaseerd zijn op gezamenlijke analyse van bovenstaande onderwerpen. Dat er geen uitvoering (gezamenlijke inspectie) in het eerste kwartaal is ingetekend in de tabel wil dus niet zeggen dat er niet gecontroleerd wordt door omgevingsdiensten, waterschappen en NVWA.

De intekening is gebaseerd op de bovenstaande onderwerpen. Het zou goed zijn, het derde kwartaal 2021 te benutten voor het vaststellen van de onderwerpen 2022 (minimaal het 1^e onderwerp/thema 2022) zodat in het vierde kwartaal 2021 met de analyse gestart kan worden.

Mestverwerking en Varkens aantallen 'doen' we samen met het BOD. De planning qua onderwerpen is onder voorbehoud omdat de afspraken met het BOD hierover nog niet gemaakt zijn. Eerste overleg met het BOD vindt eind januari plaats.

Tabel planning: Wanneer welke analyse?

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Waterkwaliteit												
Mestverwerkers												
Mestopslagen												
Varkens aantallen												
Mestscheiding												

voorbereiding

analyse / selectie

uitvoer